

Användarhandledning och talarstöd
för presentations- och reflektionsmaterial om

Våld mot barn med funktionsnedsättning

Barn med funktionsnedsättning löper en högre risk än andra barn att utsättas för våld. Barnen behöver bli sedda, förstådda och få stöd och hjälp. Socialstyrelsen har tagit fram ett presentations- och reflektionsmaterial som kan användas inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård.

Det här dokumentet vänder sig till chefer, verksamhetsutvecklare och andra med ansvar för att planera och leda utvecklingsarbete.

Presentations- och reflektionsmaterialet är:

- En introduktion för att synliggöra och diskutera frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning.
- Ett underlag för verksamhetens eget utvecklingsarbete inom området.
- Ett stöd med reflektions- och diskussionsfrågor.
- Tänkt att användas vid APT, planerings- eller utbildningsdagar och liknande.
- Riktat till personal inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård, som möter barn med funktionsnedsättning och deras vårdnadshavare.

En del av ett stöd- och informationsmaterial

Presentations- och reflektionsmaterialet är en del av ett stöd- och informationsmaterial om våld mot barn med funktionsnedsättning, som Socialstyrelsen producerat på uppdrag av regeringen.

På Kunskapsguiden.se finns fakta, stöd till personalen och samlad information om socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar inom området. Läs mer på <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/funktionshinder/vald-mot-barn-med-funktionsnedsattning>

Presentations- och reflektionsmaterialets innehåll

Presentations- och reflektionsmaterialet ger en översiktlig bild av området våld mot barn med funktionsnedsättning. Det består av en powerpointpresentation och ett talarstöd.

Powerpointmaterialet är indelat i tre block.

1. Om våldsutsattheten – omfattning, var våldet kan utövas, riskfaktorer, tecken på våldsutsatthet, särskilt sårbara grupper.
2. Samtal om våld med barn som har funktionsnedsättning.
3. Reflektions- och diskussionsfrågor som stöd i utvecklingsarbetet.

Det finns ett talarstöd för den som håller i presentationen. Talarstödet utgår från powerpointbilderna. Till vissa bilder är texten i stort sett identisk med den som finns på bilden, till andra bilder har talarstödet kompletterats med ytterligare information.

Så kan materialet användas

Materialet kan användas vid arbetsplatsträffar (APT), planeringsdagar eller som inslag i utbildning eller kompetensutveckling på arbetsplatsen. Reflektions- och diskussionsfrågor kan bidra till att stimulera utvecklingsarbetet.

Varje verksamhet har möjlighet att själv bestämma hur mycket tid som ska avsättas för att gå igenom materialet – en arbetsplatsträff, dela upp genomgången på flera mötestillfällen eller fördjupa sig i ämnet under en utbildningsdag och då ha möjlighet att ägna materialet mer tid.

- Det är alltid bra om du som ska hålla i presentationen har gått igenom materialet och även läst texterna på [Kunskapsguiden](https://kunskapsguiden.se)
- Använd presentationen som en inledning på mötet eller dagen för att introducera och synliggöra ämnet. Sedan kan arbetsgruppen diskutera frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning.
- Vid planerings- eller utbildningsdagar kan det underlätta om även deltagarna haft möjlighet att läsa texterna på Kunskapsguiden. Presentationen kan då fungera som en gemensam start på planeringsdagen och fokus kan läggas på reflektionsfrågorna som ingår i presentationen.

- Ett nästa steg i utvecklingsarbetet kan till exempel vara att:
 - o Ta fram ett förslag eller plan för hur verksamheten ska hålla frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning levande och hur ämnet kan vara ett återkommande tema inom er verksamhet.
 - o Regelbundet se över lokala rutiner kring våld mot barn med funktionsnedsättning.

Samverkan som verktyg för att lära mer

Samverkan är viktig, då frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning berör både socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård. Det kan handla om samverkan både inom och utanför den egna organisationen, både för att fördjupa kunskaper och stimulera utvecklingsarbetet.

Inom den egna organisationen

- I arbetsgrupper som saknar kunskap om arbete med våldsutsatthet kan det vara värdefullt att bjuda in någon i er organisation som har den kunskapen.
- I arbetsgrupper som saknar kunskap om barn med funktionsnedsättning kan det vara värdefullt att bjuda in någon med den kunskapen från er organisation.

Utanför den egna organisationen

- Identifiera vilken/vilka andra aktörer ni vill etablera eller återuppta kontakt med för samverkan kring frågor om våld mot barn med funktionsnedsättning.

Mer information på Kunskapsguiden

[Om våld mot barn med funktionsnedsättning](#)

[Samtal om våld mot barn med funktionsnedsättning](#)

[Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar](#)

[Socialtjänstens ansvar](#)

[Stöd och insatser till familjer där barn med funktionsnedsättning kan ha utsatts för våld](#)

[Publikationer](#)

Talarstöd

Våld mot barn med funktionsnedsättning

Materialet är en introduktion för att synliggöra och diskutera frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning. Det riktar sig till personal inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård, som möter barn med funktionsnedsättning och deras vårdnadshavare. Presentations- och reflektionsmaterialet är tänkt att användas vid APT, planerings- eller utbildningsdagar och liknande.

Materialet kan användas i sin helhet vid ett tillfälle eller delas upp blockvis.

Presentationen innehåller tre block.

1. Om våldsutsattheten – omfattning, var våldet kan utövas, riskfaktorer, tecken på våldsutsatthet, särskilt sårbara grupper.
2. Samtal om våld med barn som har funktionsnedsättning.
3. Reflektions- och diskussionsfrågor som stöd i utvecklingsarbetet.

Bild 1 – (Startbild) Våld mot barn med funktionsnedsättning

Bild 2 – Definition av våld mot barn

När vi pratar om våld mot barn med funktionsnedsättning, vad våldet kan bestå av, så använder vi oss av Världshälsoorganisationens (WHO) definition av våld mot barn.

Våldet innefattar alla former av övergrepp mot personer under 18 år – fysisk och psykisk misshandel, sexuella övergrepp, försummelse, kommersiell eller annan exploatering som leder till faktisk eller potentiell skada för barnets hälsa eller utveckling.

Barn med funktionsnedsättning kan utsättas för alla dessa former av övergrepp.

Bild 3 – En högre risk att utsättas för våld

Både svensk och utländsk forskning visar att barn med funktionsnedsättning löper en högre risk än andra barn att utsättas för våld. Barn som har psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar är mest sårbara. Risken ökar ytterligare för barn som har flera funktionsnedsättningar. Den ökade risken att utsättas för våld gäller både för pojkar och flickor.

Förutom den högre risken att utsättas för våld, så har barn med funktionsnedsättning också en ökad risk för att övergreppen upprepas och att barnen skadas allvarligt.

Det är vanligare att elever med funktionsnedsättning mobbas i skolan och att de trakasseras på nätet. Skolenkäter visar att elever med adhd och add är mest utsatta för mobbning och upplever psykisk ohälsa.

Barnen som har störst svårigheter syns troligen inte i statistiken. Barn med kognitiva svårigheter, barn som har hörselnedsättning och barn med synnedsättning kan ha svårt att medverka i telefonintervjuer eller svara på skriftliga enkäter. De riskerar då att hamna i bortfallsgruppen.

Bild 4 – Våldet tar sig olika uttryck

Våld och andra övergrepp mot barn kan ta sig många olika uttryck. Här är några exempel:

- Fysiskt våld innebär att någon orsakar ett barn kroppslig skada, sjukdom, smärta eller gör så att barnet blir försatt i vanmakt eller annat liknande tillstånd. Varje form av kroppslig bestraffning räknas som fysiskt våld. I sexuella övergrepp ingår många gånger fysiskt våld.
- Psykiskt våld betyder att ett barn systematiskt utsätts för nedvärderande omdömen, nedbrytande behandling eller avsiktligt känslomässigt lidande. Även en enskild allvarlig händelse kan betyda att ett barn riskerar att fara illa. Att tvingas bevittna våld i sin närhet eller leva i en miljö där våld och hot om våld förekommer kan göra att ett barn far psykiskt illa. Från 1 juli 2022 är det ett brott att utsätta ett barn för att bevittna våld i nära relation.
- Sexuella övergrepp mot barn innefattar alla former av sexuella handlingar som påtvingas ett barn av en annan person. Det innebär att
 - personen utnyttjar barnets beroendeställning och handlingen utgår från den personens behov
 - handlingen kränker barnets integritet
 - handlingen sker mot barnets vilja eller är en handling som barnet inte kan förstå och inte är moget för.
- Kränkningar innebär att barnets psykiska hälsa skadas eller äventyras, oftast under lång tid, genom att en person i ord eller handling behandlar barnet på ett nedlåtande sätt eller angriper barnets personlighet.
- Begreppet försummelse kan innehålla många olika saker. Några exempel är bristande eller dålig kvalitet på omvårdnaden, otillräcklig tillsyn, dålig tillgång på mat, hög skolfrånvaro och avsaknad av medicinsk hjälp och vård. Att överge ett barn är också försummelse.
- Man kan också prata om funktionshinderrelaterat våld. Med det menas handlingar som riktar sig direkt mot själva funktionsnedsättningen, till exempel att flytta på eller förstöra hjälpmedel som personen är beroende av.
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning är en särskilt utsatt grupp när det gäller hedersrelaterat våld och förtryck. Det kan exempelvis innebära att familjen försöker dölja funktionsnedsättningen genom tvångsäktenskap.

Bild 5 – Beroende, sårbarhet och osynlighet

Tre teman som brukar återkomma när man beskriver och förklarar våld mot personer med funktionsnedsättning är beroende, sårbarhet och osynlighet.

Bild 6 – Beroende

Beroende är en av de faktorer som brukar lyftas fram när man pratar om risken för personer med funktionsnedsättning att utsättas för våld. Många är extra beroende av andra för att få sin vardag att fungera. Det innebär en risk att både utsättas för aktiva våldshandlingar och försummelse.

Försummelse kan till exempel vara

- att inte få hjälp med mat, hygien, ta sin medicin
- att inte få tillgång till de hjälpmedel man behöver.

Långvarigt beroende av hjälp med hygien och att klä på och av sig kan göra det svårt att bygga upp sin egen kroppsliga integritet, att förstå när en handling är ett övergrepp.

Beroendet kan också innebära en risk att utsättas för upprepat våld.

Bild 7 – Sårbarhet

Sårbarhet är en annan faktor som brukar nämnas för att beskriva den högre risken för personer med funktionsnedsättning att utsättas för våld. Man kan ha svårare att

- undvika våldet
- skydda sig mot våldet
- berätta vad som hänt
- ta tillvara sina rättigheter.

Unga med intellektuell funktionsnedsättning är särskilt sårbara för att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. De är i mycket stor utsträckning beroende av nära anhöriga. Beroendet gör det svårare för dem att söka hjälp. Funktionsnedsättningen gör det också svårare för dem att sätta ord på sina upplevelser och reflektera över sin situation. Att överhuvudtaget definiera det de utsätts för som övergrepp kan också vara svårt.

Bild 8 – Osynlighet

Osynlighet är ytterligare en faktor som brukar lyftas fram. Osynligheten kan handla om att fokus riktas mot funktionsnedsättningen och att omgivningen därför inte ser att övergrepp förekommer.

Den som utsatts för våldet har svårt att bli trodd. Den våldsutsatta kan ibland själv ses som problemet, det gäller särskilt vid intellektuella eller psykiska funktionsnedsättningar.

Ett annat exempel på osynlighet är när brottsliga handlingar, såsom våld, beskrivs som ”missförhållanden” och ”brister” i verksamheten och blir vårdfrågor i stället för rättsliga frågor.

Bild 9 – Våldet utövas i olika miljöer

Våldet kan finnas i barnets alla livsmiljöer. Fysisk barnmisshandel utövas främst i hemmet. Mobbning förekommer oftast i skolan, i närheten av skolan eller på nätet. Våld kan också förekomma när barn är i samhällsvård och i olika verksamheter där barn vistas. Tvångs- och begränsningsåtgärder kan vara våld.

Bild 10 – Riskfaktorer för våld i hemmet

Några exempel på riskfaktorer som kan påverka föräldrar till barn med funktionsnedsättning:

- kris- och sorgereaktioner
- relationer som inte vårdas
- otillräcklig sömn
- bristande samordning av barnets insatser
- nätverk som inte kan eller vill avlasta
- samhällets attityder
- föräldrars egna svårigheter.

Bild 11 – Generella riskfaktorer

Till generella riskfaktorer räknas:

- ekonomiska problem
- missbruk
- psykisk ohälsa
- relationsproblem
- våld i familjen.

Bild 12 – Tecken på att barnet kan ha utsatts för våld

Det kan finnas en rad tecken på att barnet kan ha utsatts för våld.

Här är några exempel:

- blåmärken
- rodnader och rivmärken
- frakturer
- symtom på stress, exempelvis magont, huvudvärk, sömnsvårigheter, ätstörningar
- oro och rädsla
- förändring i sitt sätt att vara eller tillbakagång i utvecklingen.

Viktigt att betona att det kan bero på våld, men det kan även finnas andra orsaker.

Bild 13 – Tecken som tandvården kan uppmärksamma

Inom tandvården kan man vara särskilt uppmärksam på:

- sårskador
- blåmärken
- utslagna tänder
- frakturer på käke och tänder
- omfattande kariesskador till följd av att barnets munhygien inte skötts som den ska
- tandvårdsrädsla
- upprepade sena återbud eller uteblivna tandläkarbesök.

Bild 14 – Kunskapsguiden.se

[På Kunskapsguiden samlas kvalificerad kunskap från olika aktörer. Där finns ett eget tema om våld mot barn med funktionsnedsättning.](#)

Temat består av fem delar.

- Om våldsutsattheten.
- Samtal med barn.
- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar.
- Socialtjänstens ansvar.
- Stöd och insatser.

Där finns också publikationer och utbildningar som anknyter till temat våld mot barn med funktionsnedsättning.

Bild 15 (NYTT BLOCK) Samtal om våld med barn som har funktionsnedsättning

Bild 16 – Att tänka på vid samtal

Alla som i sin profession har samtal med barn kan komma att prata om våld. Det går inte alltid att veta innan vad samtalet kommer att handla om. Man behöver inte ha haft någon anledning att misstänka att något våld har ägt rum. Barnets och den vuxnes berättelse kan komma helt oväntat, i samband med att man pratar om något helt annat. Det gäller därför att vara förberedd på att det är ett ämne som kan komma upp.

Hur man pratar om våld beror till stor del på vilket sammanhang man är i och vilken yrkesroll man har. I samtal som handlar om våld är det särskilt viktigt att vi inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården eller tandvården skapar en förtroende-full relation med barnet och den vuxna, till exempel en vårdnadshavare.

När man pratar med barn är det viktigt att tänka på att barnet bär på en unik kunskap om hur det är att vara just det barnet, med sina specifika färdigheter och begränsningar. Ett barn med funktionsnedsättning kan ha särskilda behov att ta hänsyn till inför och under ett samtal. Samtal med barn som har funktionsnedsättning kräver ofta mer förberedelser och mer tid.

Bild 17 – Förberedelser

Man behöver ha grundläggande kunskaper om den funktionsnedsättning barnet har. Ta därför reda på hur barnet kan och vill vara delaktig. Ta också reda på om barnet behöver bildstöd, andra hjälpmedel eller andra former av stöd.

Alternativ och kompletterande kommunikation, AKK, är ett samlingsnamn för olika kommunikationssätt och metoder som hjälper personer med kommunikationssvårigheter att förstå andra och att uttrycka sig. Vanliga former av AKK är tecken som stöd, bilder, symboler, konkreta föremål, talande hjälpmedel och datorer.

För att barnet ska kunna kommunicera med hjälp av AKK krävs att andra i omgivningen har kunskap om AKK.

Bild 18 – Förberedelser

En central aspekt när det gäller samtal med barn är hur man ska hantera barnet i relation till vårdnadshavarna. Med det följer ett antal frågor:

- När ska man prata enskilt med barnet och när ska föräldrar/vårdnadshavare vara med?
- När man pratar med barnet och föräldrarna/vårdnadshavarna tillsammans – hur ser man till att barnet fortsatt är i fokus?
- På vilka sätt kan föräldrarna/vårdnadshavarna stödja respektive negativt påverka barnets möjligheter att fritt kunna beskriva sina erfarenheter och upplevelser?

Det finns inga enkla eller självklara svar på de här frågorna, utan det kräver att man själv reflekterar och diskuterar med kollegor.

För ett barn är det ofta viktigt att ha med sig en vuxen, oftast en vårdnadshavare, som barnet känner och litar på, vid samtal inom vård och omsorg. Det kan vara extra angeläget när barnet behöver stöd för att kunna kommunicera.

Det kan också vara viktigt för barn med funktionsnedsättning att få prata åtskilt från vårdnadshavaren. Barn med funktionsnedsättning och deras föräldrar har ofta ett särskilt starkt och livslångt beroende av varandra, vilket kan bidra till att de undviker att ta upp känsliga saker i varandras närvaro.

Bild 19 – Förhållningssätt

Ge barnet de bästa förutsättningarna för att fritt beskriva sina erfarenheter och upplevelser. Var lyhörd för barnets förmågor och erfarenheter. Tänk på att barnet bär på en unik kunskap om hur det är att vara just det barnet, med sina specifika färdigheter och begränsningar.

Om barnet har svårt med att uttrycka sig, behöver det inte betyda att barnet har en bristande förmåga att reflektera och ha en egen åsikt.

Att vara snäll och skapa en förtroendefull relation är avgörande för att få till ett bra samtal med ett barn. Det har både barn själva sagt och forskning visat. Det kan också vara viktigt att vara lugn, se till att barnet är i centrum och göra vad man kan för att maktbalansen mellan barnet och en själv blir så jämlik som möjligt.

Bild 20 – Samtalet

Börja samtalet med att beskriva vem du är och varför ni ses. Ha en tydlig struktur för samtalet och minimera störande intryck i och utanför rummet.

Barn berättar sällan spontant om våld. Därför kan det finnas anledning att ställa direkta frågor om våld, även om det inte finns misstanke eller om misstanken är vag.

Det är vanligt att samma barn utsätts för flera risker samtidigt. Det kan därför vara särskilt angeläget att fråga barn som man vet är utsatta, till exempel för missbruk i hemmet eller eget riskbeteende, om andra former av utsatthet, exempelvis våld. Vanligtvis ställs sådana frågor i samband med att man pratar om andra viktiga livshändelser.

Bild 21 – Samtalet

När det är dags att avsluta samtalet bör man sammanfatta och ge barnet möjlighet att bekräfta att hen känner igen sig. Fråga alltid om det är något mer barnet vill berätta eller fråga om. Avsluta samtalet i lugn och ro och med en känsla av trygghet för barnet och hopp inför framtiden.

Bild 22 – Anmälningsskyldighet

Vi som arbetar inom vård och omsorg är skyldiga att genast göra en anmälan vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa. Anmälan ska i regel göras till socialtjänsten i den kommun där barnet bor. Gör helst en skriftlig anmälan. I en akut situation kan det vara nödvändigt att göra en anmälan muntligt för att sedan bekräfta den skriftligt.

Om man är osäker på om situationen är sådan att en anmälan ska göras, kan man diskutera situationen med socialtjänsten utan att avslöja barnets identitet.

Nya föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2022:39) om våld i nära relationer är beslutade och publicerade på Socialstyrelsens webbplats. De träder i kraft den 1 november 2022 (fram till dess är det SOSFS 2014:4 som gäller).

[Socialstyrelsen har tagit fram ett meddelandeblad där man kan läsa om den nya författningen](#)

[Föreskrifterna och de allmänna råden kan laddas ner som pdf här](#)

Bild 23 – Anmälningsskyldighet

I anmälan beskriver man vilket barn det handlar om, om iakttagelserna och oron för barnet. Man får vanligtvis information om att anmälan tagits emot och av vem. Socialnämnden får även informera om att utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår. Efter att anmälan är gjord kan man behöva lämna ytterligare uppgifter till socialtjänsten.

[Mer information finns här](#)

Bild 24 – Polisanmälan

Socialtjänsten kan utan hinder av sekretess polisanmäla vissa brott. Det kan gälla risk för att brott begås eller brott som har begåtts. Det gäller bland annat brott begångna av eller mot barn och särskilt allvarliga brott.

Mer information om vilka brott det gäller finns i socialtjänstlagen och offentlighets- och sekretesslagen. Om ett brott inte omfattas av de sekretessbrytande bestämmelserna kan, som huvudregel, socialtjänsten inte göra en polisanmälan utan att bryta mot socialtjänstsekretessen.

Bild 25 – Kunskapsguiden.se

På Kunskapsguiden samlas kvalificerad kunskap från olika aktörer. Där finns ett eget tema om våld mot barn med funktionsnedsättning. Temat består av fem delar.

- Om våldsutsattheten.
- Samtal med barn.
- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar.
- Socialtjänstens ansvar.
- Stöd och insatser.

Där finns också publikationer och utbildningar som anknyter till temat våld mot barn med funktionsnedsättning.

Kommande bilder och texter är tänkta som stöd för era reflektioner och ert fortsatta utvecklingsarbete

Det finns förslag på diskussions- och reflektionsfrågor som du kan välja att visa för hela gruppen eller själv använda som inledning till och underlag för ert gemensamma arbete i gruppen.

Ett nästa steg i utvecklingsarbetet kan till exempel vara att:

- Ta fram ett förslag eller plan för hur verksamheten ska hålla frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning levande och hur ämnet kan vara ett återkommande tema inom er verksamhet.
- Regelbundet se över lokala rutiner kring våld mot barn med funktionsnedsättning.

I utvecklingsarbetet finns ett antal frågor att återkomma till. Här är några exempel:

- Vilket stödmaterial finns och hur använder vi oss av det?
- Hur inleder vi samtalen och vilka frågor kan ställas? Hur ställer vi följdfrågor?
- Hur gör vi orosanmälan?
- Hur dokumenterar vi? Vad är det vi har reagerat på?
- Hur pratar vi med vårdnadshavare/föräldrarna? När pratar vi inte med dem om detta?

Hur ni går vidare beror förstås på vad ni identifierat för behov av utveckling eller uppföljning i er verksamhet. Förhoppningen är att arbetet med att uppmärksamma våld mot barn med funktionsnedsättning antingen har påbörjats eller vidareutvecklats.

Lycka till med det fortsatta utvecklingsarbetet!

Bild 26 – (NYTT BLOCK) Reflektionsfrågor och tips på fortsatt utvecklingsarbete

Bild 27 – Vad betyder det här för dig i din yrkesroll?

- Har du själv i din yrkesroll träffat barn med funktionsnedsättning som utsatts för våld?
- Har du i din yrkesroll träffat barn med funktionsnedsättning som du misstänker utsatts för våld?
- Hur har du hanterat det?
- Är det något du behöver lära dig mer om?
- Vad tänker du att vi på arbetsplatsen kan jobba vidare med för att förbättra vårt arbete när det handlar om att möta våldsutsatta barn?

Bild 28 – Vad betyder det här för oss i vår verksamhet?

(Frågorna på den här bilden är avsedda att diskuteras tillsammans i arbetsgruppen. Använd gärna resultatet av diskussionen utifrån frågorna på föregående bild och ”bygg på” genom att fortsätta diskussionen utifrån följande frågor.)

- Har vi rutiner för hur våldsutsatthet ska uppmärksammas?
- Ställer vi frågor om våldsutsatthet? Om ja, hur hanterar vi svaren?
- Vilken erfarenhet har vi av att upptäcka det mindre synliga våldet – till exempel psykiskt våld?
- Vad i vårt arbete bör vi hålla fast vid – och vad behöver vi utveckla?
- Vad krävs om vi önskar utveckla arbetet?
- Hur samverkar vi internt och externt när det gäller våldsutsatthet?

Bild 29 – Har vi identifierat behov av samverkan?

Samverkan är viktig, då frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning berör både socialtjänst, hälso- och sjukvård och tandvård.

- Vilken/vilka verksamheter inom vår organisation skulle vi behöva skapa kontakt med och bjuda in för att diskutera våld mot barn med funktionsnedsättning?
- Vilken/vilka verksamheter utanför vår egen organisation skulle vi behöva skapa kontakt med och bjuda in för att diskutera våld mot barn med funktionsnedsättning?
- Vem/vilka inom vår organisation har kunskap om arbete med våldsutsatthet?
- Vem/vilka inom vår organisation har kunskap om barn med funktionsnedsättning?

Bild 30 – Hur går vi vidare?

Det kan till exempel vara att:

- Ta fram ett förslag eller plan för hur verksamheten ska hålla frågan om våld mot barn med funktionsnedsättning levande och hur ämnet kan vara ett återkommande tema inom er verksamhet.
- Regelbundet se över lokala rutiner kring våld mot barn med funktionsnedsättning.

Bild 31 – Kunskapsguiden.se

På Kunskapsguiden samlas kvalificerad kunskap från olika aktörer. Där finns ett eget tema om våld mot barn med funktionsnedsättning. Temat består av fem delar.

- Om våldsutsattheten.
- Samtal med barn.
- Hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar.
- Socialtjänstens ansvar.
- Stöd och insatser.

Där finns också publikationer och utbildningar som anknyter till temat våld mot barn med funktionsnedsättning.